

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI TEORIE LITERARĂ „G. CĂLINESCU”

050711, București, Casa Academiei, Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5

Tel./Fax: 40-1-3188106 / 2023 e-mail: instcalinescu@yahoo.com; office@inst-calinescu.ro

CODUL DE ETICĂ AL INSTITUTULUI DE ISTORIE ȘI TEORIE LITERARĂ „G. CĂLINESCU” AL ACADEMIEI ROMÂNE

CAPITOLUL I.

DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1.

- a) Prezentul *Cod*, denumit în continuare *Cod de Etică*, stabilește regulile de conduită profesională a salariaților din cadrul Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române;
- b) Regulile de conduită etică și profesională prevăzute de prezentul cod sunt obligatorii pentru toți angajații I.I.T.L., indiferent dacă dețin funcții de conducere sau funcții de execuție;
- c) Codul de etică are menirea, potrivit legii, de a defini cadrul etic și deontologic, astfel încât membrii institutului să îndeplinească cu onestitate, loialitate și profesionalism atribuțiile ce le revin;
- d) Codul de etică are în vedere reglementările interne și internaționale în domeniu, legislația Uniunii Europene și standardele acestora privind etica în cercetarea științifică;
- e) Codul are ca obiective crearea unui climat de încredere și respect reciproc între salariați, între colaboratori/personalul contractual al institutului, eliminarea birocrăției și a oricăror fapte de corupție;
- f) Codul I.I.T.L. are rolul de a preciza principiile, responsabilitățile și procedurile în acord cu principiile etice și procedurile acceptate de comunitatea științifică națională și internațională;
- g) Dispozițiile prezentului cod se corelează cu drepturile conferite expres prin lege sau prin Contractul Individual de Muncă.

Art. 2. Codul de etică al Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” este elaborat în conformitate cu legislația internă și internațională în domeniu, precum și cu legislația Uniunii Europene privind etica în cercetarea științifică, după cum urmează:

- **Legea nr. 183/2024 privind Statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare;**
- **Legea nr. 1/2011-** legea educației naționale (ultimele modificări prin **Legea nr. 198/2023-** lege ce se referă la învățământul preuniversitar și **Legea nr. 199/2023-** lege ce se referă la învățământul universitar, cu toate componentele ei: licență, masterat, doctorat, cercetarea științifică și formarea continuă; **Codul cadru din 4 aprilie 2024 de etică și deontologie universitară**, publicat în Monitorul Oficial nr. 327 din data de 9 aprilie 2024);
- **Ordonanța de Urgență nr. 57/2002** privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată prin **Legea nr. 324/2003**, cu modificările și completările ulterioare;
- **Carta Europeană a cercetătorilor și Codul de conduită pentru recrutarea cercetătorilor. Recomandarea Consiliului (C/2023/1640)** privind un cadru european pentru atragerea și păstrarea în Europa a talentelor din domeniul cercetării, inovării și antreprenoriatului;
- **Legea nr. 8/1996**, cu modificările și completările ulterioare, privind drepturile de autor și drepturile conexe;
- **H.G. nr. 681/2011**, cu completările și modificările ulterioare, privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat;
- **H.G. nr. 134/2016** pentru modificarea și completarea Codului studiilor universitare de doctorat;
- **Legea nr. 53/2003, actualizată**, privind Codul muncii;
- **H.G. nr. 970/2023** pentru aprobarea Metodologiei privind prevenirea și combaterea hărțuirii pe criteriul de sex, precum și a hărțuirii morale la locul de muncă;
- **Legea nr. 202/2002**, cu modificările și completările ulterioare, privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați;
- **O.G. nr. 137/2000**, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 25/2023** privind integrarea voluntară a organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare din România în Spațiul European de Cercetare;
- **Directiva 2016/801/ UE** a Parlamentului European și a Consiliului privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă „au pair” (instrumente comunitare create pentru accelerarea admisiei și mobilității cercetătorilor din state terțe în spațiul comunitar și creșterea atractivității Uniunii Europene pentru cercetători din întreaga lume);
- **Ordinul M.E.C. nr. 4523/12.06.2020** publicat în M.O.nr. 547/25.06.2020, Partea I, au fost aprobate Normele metodologice privind procedura de avizare a acordului de primire pentru cercetătorii străini în scopul desfășurării în România de activități de cercetare-dezvoltare-inovare;
- **Regulamentul (UE) nr. 679/27.04.2016** privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulament general privind protecția datelor);
- **Legea nr. 190/18.07.2018** privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 679/2016 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția

persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulament general privind protecția datelor);

- **Legea nr. 189/2025** pentru modificarea și completarea unor acte în domeniul integrității, respectiv pentru modificarea și completarea **Legii nr. 176/2010** privind integritatea și exercitarea funcțiilor și demnităților publice, și pentru modificarea și completarea **Legii 144/2007** privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, publicată în Monitorul Oficial nr.1065 din data de 19 noiembrie 2025, introduce reguli privind restricțiile pre- și post- angajare (cunoscută ca „pantouflage”) în instituțiile și autoritățile publice din România, vizând prevenirea conflictelor de interese și protejarea integrității în funcțiile publice.

Art. 3. Termeni

Potrivit prezentului cod, următorii termeni se înțeleg astfel:

- **personal**- personal cu funcții de conducere și cu funcții de execuție care activează în cadrul institutului;
- **personal contractual**- persoană numită într-o funcție în cadrul institutului în condițiile Legii nr. 53/Codul Muncii, republicată, cu modificările ulterioare;
- **funcție**- ansamblul atribuțiilor și al responsabilităților stabilite de conducerea institutului, în temeiul legii, în fișa postului oricărui salariat;
- **interes public**- acel interes care implică garantarea și respectarea de către Institut a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea eficienței, eficacității cheltuirii resurselor;
- **interes personal**- orice avantaj material sau de altă natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine sau pentru alții, de către personalul contractual din institut prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
- **conflict de interese**- situația de incompatibilitate în care se află o persoană fizică sau juridică care are un interes personal ce influențează imparțialitatea și obiectivitatea activităților sale în evaluarea, monitorizarea, raportarea activităților de cercetare-dezvoltare și obținerea de contracte de cercetare sau/și granturi; interesul personal include orice avantaj pentru persoana în cauză, soțul/soția, rude, afini până la gradul IV inclusiv, sau pentru unitatea / instituția de cercetare-dezvoltare din care face parte;
- **notificare**- comunicare scrisă făcută persoanei învinuită de fraudă în cercetare; notificarea se trimite persoanei în cauză înaintea procedurilor de anchetă sau investigație;
- **confidențialitate**- păstrarea secretului asupra cercetării științifice, aflată în desfășurare sau recent finalizate, asupra secretului de serviciu, asupra persoanei învinuită de fraudă, asupra persoanei care face o alegație etc.;
- **comunitate științifică**- grup de cercetători științifici ai unităților sau instituțiilor de cercetare-dezvoltare. În sens larg, totalitatea cercetătorilor științifici dintr-o țară, dintr-o zonă a lumii sau din întreaga lume;
- **buna practică**- respectarea ansamblului de acte normative care reglementează buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare;
- **paternitate**- calitatea de autor al unui produs științific;

- **produs științific**- produs industrial, raport de cercetare, publicație, rezultat din cercetarea științifică;
- **proprietate intelectuală**- totalitatea mijloacelor prin care o idee este difuzată (carte, articol, suport electronic etc.), precum și dreptul de autor corespunzător; după caz, proprietatea intelectuală se poate referi și la tezele de doctorat, lucrarea semnată de mai mulți autori aparține fiecăruia dintre ei; dacă ideea n-a fost difuzată printr-unul din mijloacele menționate, ea nu reprezintă proprietate intelectuală;
- **sanctiune**- sancțiune aplicată persoanei fizice sau juridice, care nu respectă reglementările bunei conduite în activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare;
- **probitate intelectuală**- neacceptarea falsificării de rezultate științifice, neînsușirea de idei sau rezultate ale cercetării științifice care aparțin altui autor sau grup de autori. Nedivulgarea conflictelor de interese în scopul de a induce în eroare comunitatea științifică și de a crea prejudicii instituției/societății constituie lipsa de probitate intelectuală;
- **responsabilitate**- responsabilitatea cercetătorilor individuali, a instituției de cercetare-dezvoltare pentru păstrarea integrității în cercetare;
- **informație de interes public**- orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitățile Institutului, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare;
- **informație cu privire la datele personale**- orice informație cu privire la o persoană identificată sau identificabilă;
- **context profesional**- activități profesionale, actuale sau anterioare, de orice natură, remunerate sau nu, desfășurate în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat, în baza cărora persoanele pot obține informații referitoare la încălcări ale legii și pot suferi represalii în caz de raportare a acestora;
- **eroare**- eroare neintenționată, datorită insuficienței informării, insuficienței practici profesionale, neglijenței profesionale sau entuziasmului științific exagerat. Depistarea erorii impune autorului ei obligația de a o denunța public, în cazul lucrărilor științifice publicate. Recunoașterea erorii trebuie făcută în aceeași revistă, jurnal etc. în care ea a apărut;
- **persoana desemnată**- responsabil cu atribuții în ceea ce privește primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor, care să acționeze cu imparțialitate și care să fie independent în exercitarea acestor atribuții, numit la nivelul instituției publice;
- **abaterea disciplinară**- faptă în legătură cu munca și care constă într-o acțiune sau inacțiune săvârșită cu vinovăție de către salariat, prin care acesta a încălcat normele legale, regulamentul intern, contractul individual de muncă aplicabil, ordinele și dispozițiile legale ale conducătorilor ierarhici;
- **comisie de disciplină**- orice organ însărcinat cu atribuții de cercetare disciplinară, prevăzut de lege, de regulamente sau dispoziții interne;
- **coautor al unei publicații**- orice persoană nominalizată în lista de autori ai unei publicații științifice;
- **confeționarea de rezultate sau date**- raportarea de rezultate sau date fictive, care nu sunt rezultatul real al unei activități de cercetare-dezvoltare;
- **falsificarea de rezultate sau date**- raportarea selectivă sau respingerea datelor ori a rezultatelor nedorite, manipularea reprezentărilor sau a ilustrațiilor, alterarea aparatului experimental ori numeric pentru a obține datele dorite fără a raporta alterările efectuate, în scopul denaturării adevărului științific, conform Legii 183/2024, cu modificările și completările ulterioare;

- **plagiatul** – prezentarea drept creație sau contribuție științifică pretins personală într-o operă scrisă, inclusiv în format electronic, a unor texte, idei, demonstrații, date, teorii, rezultate sau metode științifice preluate din opere scrise, inclusiv în format electronic, a altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale, conform Legii 199/2023; în fapt, compilație de fragmente din mai multe surse/autori, fără referințe clare la textele sursă, inclusiv în format electronic, omiterea marcajelor de citare în text și a menționării lucrării sursă în bibliografia finală, inclusiv în format electronic, prezentarea unui citat (text bloc dintr-un material străin) fără utilizarea indicilor care semnalează în mod convențional prezența unei citări (ghilimele, litere cursive, paragrafe distincte identitate etc.), inclusiv în format electronic, expunerea într-o comunicare orală, a unor texte, expresii, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din operele scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale. Plagiatul reprezintă abatere disciplinară gravă. Sesizarea privind plagiatul însoțită de documente doveditoare este de competența comisiei de etică. Comisia de etică va soluționa cazul în termen de 30 de zile calendaristice de la luarea la cunoștință. Sancțiunea aplicată va fi în conformitate cu legislația în vigoare.
- **autoplagiatul** – republicarea unor părți substanțiale din propriile publicații anterioare, inclusiv traduceri, fără a indica în mod corespunzător sau a cita originalul, conform Legii 183/2024, privind Etica în cercetarea științifică;
- **fraudă în știință** – acțiunea deliberată de confecționare, falsificare, plagiere, înstrăinare ilicită a rezultatelor cercetării științifice sau alte procedee care se abat mult de la practicile acceptate de comunitatea științifică și care au ca scop obținerea unui prestigiu științific, a unor finanțări, a conducerii de proiecte sau acceptării rapoartelor de cercetare etc.;
- **hărțuirea morală la locul de muncă** – orice conduită abuzivă, prin gest, cuvânt, atitudine, care aduce atingere, prin frecvență și repetiție, demnității și integrității fizice ori psihice a unei persoane punând în pericol munca proprie sau denigrând climatul de muncă. Este vorba de acțiuni de injustiție, denigrare, ridiculizare, umilire, jignire, izolare, discreditare profesională etc.

CAPITOLUL II

Principii de conduită profesională

din domeniul cercetării științifice promovate în Institut

Art. 4.

A. **Onestitatea academică** presupune concordanța între comportament și autoprezentarea lui în spațiul public. Ea se referă la toate tipurile de activități care sunt în folosul cercetării, educației, dezvoltării cunoașterii, evaluării corecte a performanței cercetătorilor și a altor categorii de angajați. Onestitatea necesită utilizarea unor procedee de lucru în conformitate cu scopurile și normele din câmpul cercetării științifice, chiar și atunci când vizibilitatea publică a practicilor efective este redusă.

Onestitatea obligă la asumarea și respectarea normelor de etică și deontologie profesională de către cercetători astfel încât să nu aducă prejudicii persoanelor sau instituțiilor unde își desfășoară statornic activitatea sau cu care colaborează.

B. **Responsabilitatea** constă în asumarea consecințelor directe sau indirecte ale practicilor proprii, individuale sau instituționale, de realizare a cercetării științifice:

1. Institutul asigură climatul necesar asumării responsabilității impuse de poziția profesională și publică a fiecărui membru al comunității academice;

2. Membrii institutului sunt obligați să respecte standardele etice și profesionale în situațiile în care reprezintă public instituția și să anunțe conducerea ori de câte ori astfel de situații o impun;
3. Nu sunt permise dezinformarea, calomnierea, denigrarea publică a programelor și persoanelor din instituție de către membrii propriei comunități academice;
4. Susținerea prestigiului instituției reprezintă o obligație etică elementară în comportamentul cotidian al tuturor membrilor institutului.

C. Replicabilitatea asigură, pe cât posibil, condițiile ca întreg procesul de cercetare proprie să poată fi reluat cu aceleași date sau cu date similare, urmând același algoritm de cercetare.

Replicabilitatea procesului de cercetare presupune ca:

- a. Rapoartele de cercetare sau secțiunile metodologice ale publicațiilor științifice să specifice în detaliu unde, când și cum au fost culese/produse datele de cercetare;
- b. Eventualele transformări în bazele de date pe parcursul analizelor să fie menționate, justificate și evaluate de către echipa inițială de cercetare;
- c. Arhivarea datelor de cercetare trebuie să fie asigurată prin proceduri standard, pe perioade de timp determinate și accesibile pentru utilizarea publică de specialitate.

D. Asigurarea transparenței în procesul de cercetare – este o cerință cumulativă care decurge din exigențele de onestitate, replicabilitate, responsabilizare.

Transparența presupune accesul la informații, asigurat prin mijloace de transmitere a informațiilor, atât în ceea ce privește angajarea, evaluarea și promovarea, cât și în privința surselor de finanțare. Ea implică, de asemenea, deschiderea către comunitățile de cercetare specializate dar și către marele public.

1. Angajații au dreptul la acces în privința informațiilor despre criteriile de evaluare încă de la începutul activității în institut;
2. Institutul definește și pune la dispoziție, în timp util și în mod echitabil pentru toți cei interesați, criteriile de selecție pentru angajare și promovare;
3. Institutul tratează în mod corect și egal candidații pentru angajare, evaluare, promovare etc., asigurând transparența în stabilirea criteriilor de angajare, evaluare, promovare etc.;
4. Institutul asigură deplina transparență în utilizarea fondurilor repartizate pentru instruire și cercetare;
5. Institutul solicită membrilor săi ca în cercetările și publicațiile lor să menționeze în mod expres sprijinul acordat de Institutul de Teorie și Critică Literară „G. Călinescu” sau de către alte organizații, instituții, firme sau persoane fizice pentru realizarea cercetării sau publicației respective.

E. Respectul și toleranța sunt valori fundamentale în mediul instituțional, care implică recunoașterea meritelor intelectuale, evitarea plagiatului, cooperare, profesionalism și crearea unui climat stimulat, incluziv și echitabil.

În baza acestor valori fundamentale, în institut:

1. Se va păstra un mediu academic adecvat studiului și cercetării, deschis, în egală măsură, tuturor membrilor comunității institutului;
2. Respectul față de ceilalți presupune rezolvarea disputelor prin argumente raționale, fiind interzisă utilizarea unor tipuri de limbaj (cuvinte, etichetări, stil, ton) ori acțiuni care reprezintă atacuri la persoană;

3. Amenințarea, violența și agresivitatea fizică sau verbală sunt interzise atât în spațiul institutului, cât și în afara acestuia sau în mediul online;
4. Institutul nu permite nicio formă de hărțuire în relațiile dintre salariați, cum ar fi: misoginismul, xenofobia, rasismul, șovinismul, hărțuirea în privința convingerilor politice, religioase etc.;
5. În condițiile în care este exercitată de către persoane cu funcții ierarhic superioare victimei sau de evaluatori asupra persoanelor evaluate, hărțuirea implică abuzul de putere, ceea ce reprezintă circumstanță agravantă.

F. Libertatea academică

1. În spațiul institutului sunt interzise orice fel de presiuni și constrângeri politice, religioase și economice, exceptând limitările de natură științifică, legală și etică;
2. Institutul înțelege să își protejeze membrii de manifestări străine eticii și moralei academice și să nu dea curs niciunei situații în care ar putea fi exercitate acte de cenzură, manipulare, persecuție, calomnie;
3. Membrii comunității academice trebuie să manifeste respect reciproc și să evite lezarea libertății sub orice formă;
4. În cadrul sau sub egida institutului nu pot fi inițiate alte manifestări în afara celor de educație, cercetare sau a celor culturale;
5. Personalul institutului are obligația să respecte, în condițiile legii, confidențialitatea în problemele ce țin de viața privată, inclusiv cele privitoare la datele cu caracter personal, convingerile și apartenența politică sau religioasă, dizabilitați fizice sau psihice etc.;
6. Datele cuprinse în dosarele personale ale angajaților au caracter confidențial, neputând fi transmise parțial sau integral în alte condiții decât cele stabilite prin lege.

G. Buna conduită în activitatea de cercetare constă în respectarea normelor de bună conduită astfel cum sunt prevăzute în prezentul cod, precum și în legile interne și internaționale.

În activitatea de cercetare din Institut, normele de conduită privesc:

1. Activitatea științifică propriu-zisă;
2. Activitatea de comunicare, publicare, diseminare și popularizare științifică a rezultatelor cercetărilor întreprinse în institut (inclusiv prin cererile de finanțare depuse în cadrul competițiilor de proiecte organizate din fonduri publice);
3. Activitatea de evaluare și monitorizare instituțională a cercetării, a proiectelor de cercetare obținute în cadrul Planului Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare și activitatea cercetătorilor în vederea acordării de grade, titluri, funcții, premii, distincții, sporuri, atestate sau certificate în activitatea de cercetare;
4. Activitatea în funcțiile de conducere a cercetării;
5. Activitatea membrilor Comisiei de etică.

H. Autonomia personală

1. Niciun membru al institutului nu poate fi împiedicat sau întrerupt în exercitarea atribuțiilor sale profesionale, fără acordul explicit al acestuia. În institut se promovează un mediu propice exercitării autonomiei personale, prin asigurarea condițiilor pentru ca fiecare membru să poată lua și aplica decizii în cunoștință de cauză în privința propriei cariere academice și profesionale. Toate publicațiile realizate cu afiliere instituțională se comunică în raportările de activitate periodice.

2. Toate informațiile relevante pentru membrii comunității academice sau pentru public în

ansamblul său, referitoare la standardele academice, programele educaționale, evaluarea, accesul și promovarea, membrii conducerii institutului și ai conducerii Academiei Române, structura institutului, organigrama, precum și orice alte informații de interes, sunt oferite în mod egal și liber prin site-ul institutului, precum și prin alte mijloace de informare.

I. Dreptatea și echitatea

(1) Nediscriminarea și egalitatea de șanse

Discriminarea, în mediul academic, reprezintă tratamentul inegal al unei persoane, tratament care urmărește sau conduce la încălcarea sau limitarea drepturilor persoanei respective pe baza genului biologic, rasei, vârstei, dizabilității, orientării sexuale, naționalității, etniei, religiei, categoriei sociale, stării de graviditate, stării materiale sau mediului de proveniență.

a) Membrii institutului au dreptul de a-și desfășura activitatea și de a interacționa într-un mediu liber de orice formă de discriminare, fără a împieta drepturile și convingerile celorlalți;

b) Institutul nu va exclude nici o persoană din programele ei din considerente arbitrare enumerate în conceptul discriminării;

c) Regulamentele institutului se vor aplica tuturor membrilor lui, fără discriminare;

d) Orarul personalului și programarea întâlnirilor și ședințelor de lucru vor fi realizate astfel încât să permită accesul tuturor celor implicați.

(2) Eliminarea conflictelor de interese și a incompatibilităților

Conflictul de interese decurge din intersectarea mai multor tipuri de relații sau poziții, de natură să afecteze judecățile și evaluările corecte și acțiunile membrilor comunității academice. Ele pot duce la unele practici nepotrivite (favoritismul) ori la acte de persecuție sau răzbunare.

a) Institutul dezaprobă orice act care intervine în calea aplicării corecte și echitabile a regulamentelor interne și a respectării drepturilor membrilor ei;

b) Este interzisă participarea în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, a persoanelor care se află într-o relație de soți, afini și rude până la gradul al III lea inclusiv, potrivit art. 54, alin. 1, lit. c din Legea 183/10 iunie 2024 privind Statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare;

c) Este interzisă participarea în calitate de membru în comisii de doctorat, comisii de evaluare sau comisii de concurs, în situația în care decizia afectează soții, rudele sau afinii până la gradul al III lea inclusiv, potrivit art. 54, alin. 1, lit. b din Legea 183/10 iunie 2024, privind Statutul personalului de cercetare, dezvoltare, inovare;

d) Soții, afinii și rudele până la gradul al III lea inclusiv nu pot ocupa concomitent funcții de control sau de autoritate astfel încât să fie în relație de subordonare directă unul față de celălalt;

e) Colaborările externe sau alte obligații profesionale externe ale membrilor comunității institutului vor fi astfel organizate încât să nu afecteze îndeplinirea integrală a sarcinilor profesionale ale acestora; în cazul în care un angajat al institutului dorește să intre în

componenta altui proiect academic sau universitar care nu este derulat sub egida institutului, va aduce acest fapt la cunoștința conducerii;

f) Institutul respinge orice formă de corupție în mediul academic.

(3) Egalitatea de șanse

a) Institutul garantează egalitatea de șanse pentru membrii comunității sale;

b) Promovarea se face pe bază de concurs organizat, transparent și obiectiv, pe criterii profesionale, pedagogice, științifice și morale, nediscriminativ;

c) Toti membrii institutului beneficiază de șanse egale la studii, acces la cercetare științifică și formarea profesională.

J. Meritul

(1) Singura ierarhizare calitativă acceptată de institut este aceea în funcție de performanța profesională.

(2) Aceasta ierarhizare se stabilește după calitatea activității de cercetare și a rezultatelor sale cuantificabile în baze de date naționale sau internaționale de renume, a recunoașterii științifice, după prestigiul adus instituției și implicarea în procesele de cercetare științifică.

(3) Responsabilitatea față de standardele de evaluare a performanțelor profesionale și de aplicare a acestora revine conducerii institutului.

K. Profesionalismul

Profesionalismul reprezintă ansamblul de elemente ce vizează competența în exercitarea profesiei, credința în autonomia deciziilor profesionale și a exercitării profesiei, identificarea cu cei din același domeniu, dedicarea față de cariera academică și obligația morală de a lucra în serviciul științei, solidaritatea colegială și competiția loială cu cei din aceeași instituție și din același domeniu, evitând tratamentul preferențial nejustificat.

(1) Cercetătorii științifici angajați pe perioadă nedeterminată sau determinată și doctoranzii au obligația profesională de a se informa cu privire la cercetarea și evoluția științifică în domeniul propriu.

(2) Membrii institutului care sunt implicați și în procesul instructiv-educativ (care au doctoranzi sau care sunt desemnați pentru coordonarea studenților și masteranzilor în activitățile de practică) au obligația morală de a transmite celor pe care îi îndrumă informații de actualitate din domeniu.

(3) Membrii institutului au obligația de a respecta confidențialitatea datelor cu acces restrâns (parole privind accesul la baze de date internaționale, accesul în bibliotecă la cărți și materiale aflate sub un regim special etc.).

(4) Recunoașterea publică a contribuției altor persoane sau instituții la rezultatele obținute este o îndatorire etică a colectivului de cercetare.

(5) Fiecare membru al colectivului trebuie să-și exercite toate cunoștințele și abilitățile profesionale în slujba institutului și să promoveze interesele acestuia.

L. Probitatea și corectitudinea intelectuală

1. Probitatea se referă la toate tipurile de activități care sunt în folosul cercetării, educației, dezvoltării cunoașterii, evaluării corecte a performanței cercetătorilor și a altor categorii de angajați.

Proprietatea intelectuală include brevetele și drepturile de autor pentru diferite categorii de lucrări publicate și nepublicate, manuscrise, baze de date, corespondență științifică și alte materiale rezultate din activitatea de cercetare.

Membrilor institutului le este interzisă orice formă de fraudă intelectuală, cum ar fi plagiatul total sau parțial, însușirea lucrărilor altor persoane (inclusiv de pe internet), autoplagiatul, tentativele de corupere și fraudă, însușirea rezultatelor cercetărilor altor persoane.

Vor fi sancționate atât fraudele intelectuale, cât și tentativele sau facilitarea acestora.

Frauda intelectuală include:

a) înșelăciunea (folosirea unui sprijin neautorizat din partea unor persoane, respectiv obținerea unor rezultate, calificative sau avantaje prin mijloace nelegitime, contrare regulilor de etică și deontologie; folosirea unor materiale care nu aparțin celui în cauză și pentru care nu este citată sursa de proveniență, creându-se astfel impresia că aparțin celui care le-a folosit fără citare);

b) fabricarea datelor (utilizarea unor date improvizate într-o cercetare sau experiment, modificarea intenționată a datelor unui experiment sau a unei cercetări, citarea unor articole inexistente etc.);

c) plagiatul (preluarea integrală sau parțială, fără citarea sursei, a unui material realizat de un alt autor și prezentarea acestuia ca aparținând propriei persoane - fie într-o lucrare scrisă, de tipul referatelor, articolelor, tezelor de doctorat, cărților sau capitolelor de cărți, experimentelor, fie într-o prezentare orală);

d) îngreunarea deliberată, împiedicarea sau sabotarea activității de cercetare a altor persoane din institut, inclusiv prin blocarea nejustificată a accesului la spațiile de cercetare; avarierea, distrugerea sau manipularea aparaturii, a echipamentului, a documentelor, a programelor de calculator, a datelor în format electronic necesare altor persoane din institut pentru derularea, realizarea sau finalizarea activităților de cercetare.

e) Utilizarea instrumentelor de inteligență artificială este conformă legislației UE.

2. Institutul apără dreptul de proprietate intelectuală, astfel cum este el prevăzut și consacrat de legile interne și internaționale, și stabilește mecanismele prin care beneficiile rezultate se vor reîntoarce echitabil către membrii comunității academice aflați la originea sa.

3. Se consideră plagiat compilația de fragmente din mai multe surse/autori, fără referințe clare la textele sursă.

4. Se consideră plagiat omiterea marcajelor de citare în text și a menționării lucrării sursă în bibliografia finală.

5. Este considerat plagiat prezentarea unui citat (text bloc dintr-un material străin) fără utilizarea indicilor care semnalează în mod convențional prezența unei citări (ghilimele, litere

cursive, paragrafe distincte indentate etc.).

6. Nu constituie plagiat folosirea unor sintagme sau definiții considerate de către comunitatea profesională ca făcând parte din fondul de noțiuni de bază, comune, al disciplinei institutului.

7. Pentru ca o acuzație de plagiat să se considere validă, trebuie să fie însoțită de o dovadă clară, prin indicarea textului sau textelor din care s-a plagiat.

Constituie abateri de la normele de bună conduită în activitatea de comunicare, publicare, diseminare și popularizare științifică a rezultatelor cercetării din institut (inclusiv în cadrul cererilor de finanțare depuse în cadrul competițiilor de proiecte organizate din fonduri publice):

a) plagiatul;

b) autoplajiatul;

c) includerea drept coautori, în lista de autori ai unei publicații științifice, a uneia sau a mai multor persoane care nu au contribuit la realizarea lucrării, respectiv excluderea unor coautori;

d) includerea în lista de autori ai unei publicații științifice a unei persoane fără acordul acesteia;

e) publicarea sau diseminarea neautorizată a unor rezultate, ipoteze, teorii ori metode științifice nepublicate;

f) introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțare, în dosarele de candidatură pentru posturi de cercetare, pentru abilitare sau pentru posturi didactice universitare.

8. Comiterea fraudei intelectuale de către un cercetător științific va fi probată potrivit celor menționate anterior, de către Comisia de Etică și sancționată conform gravității sale.

M. Loialitatea față de instituție

Angajații au obligația de a manifesta loialitate față prestigiul institutului, precum și de a se abține de la orice act sau fapt care poate produce prejudicii materiale și de imagine ale I.I.T.L.

Astfel, angajaților le este interzis:

1. Să desfășoare activități menite să discrediteze I.I.T.L. ori să afecteze direct prestigiul și imaginea acestuia, să exprime public aprecieri neconforme cu realitatea în legătură cu activitatea institutului, cu politicile, strategiile, proiectele interne și internaționale ale acestuia. Totodată, raportarea încălcării legilor, a normelor etice și a standardelor științifice nu este sancționabilă;

2. Să desfășoare acțiuni menite să conducă la pierderea unor drepturi patrimoniale sau nepatrimoniale ale I.I.T.L.;

3. Să desfășoare activități care pot fi catalogate drept concurență neloială față de cele desfășurate de I.I.T.L. Preluarea rezultatelor cercetării efectuate în cadrul institutului se poate realiza numai cu acordul explicit al instituției și cu precizarea cadrului instituțional.

4. Să dezvăluie informațiile la care au acces în exercitarea funcției, dacă această dezvăluire este de natură să încalce confidențialitatea informațiilor, să atragă avantaje necuvenite, să prejudicieze imaginea ori drepturile institutului sau ale altor persoane fizice/juridice.

N. Activitatea publică

Relațiile cu mijloacele de informare în masă se asigură de către conducătorul instituției în condițiile legii.

Persoanele desemnate să participe la activități sau dezbateri publice, în calitate, oficială, trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredințat de conducătorul instituției în care își desfășoară activitatea.

În cazul în care nu sunt desemnați în acest sens, angajații institutului pot participa la activități sau dezbateri publice fără caracter cultural sau științific, având obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al institutului.

O. Folosirea imaginii proprii

Orice angajat I.I.T.L., în considerarea funcției pe care o deține, are obligația de a nu a utiliza numele instituției în acțiuni publicitare pentru promovarea unei activități comerciale fără caracter cultural sau academic precum și în scopuri electorale.

P. Respectarea Constituției României și a legislației interne și internaționale

Angajații I.I.T.L. au obligația ca, prin actele și faptele lor, să respecte Constituția, legile țării, dispozițiile, regulamentele, directivele internaționale cu caracter obligatoriu și să acționeze pentru punerea în aplicare a dispozițiilor legale, în conformitate cu atribuțiile ce le revin și cu respectarea eticii profesionale.

CAPITOLUL III

INTEGRITATEA ȘI ETICA CERCETĂRII ÎN PERSPECTIVA REGLEMENTĂRIILOR INTERNAȚIONALE

Art. 5. Carta Europeană a cercetătorilor

Carta Europeană a cercetătorilor reunește o serie de principii esențiale ale Uniunii Europene care definesc drepturile și responsabilitățile cercetătorilor, angajatorilor și finanțatorilor, urmărind să atragă talente și să asigure cariere atractive în cercetare. Aceasta pune accentul pe drepturile și responsabilitățile cercetătorilor, ale angajatorilor, ale finanțatorilor și ale factorilor de decizie.

Carta se adresează tuturor cercetătorilor, din toate disciplinele, inclusiv științe, tehnologie, științe sociale și umaniste, acoperă toate tipurile de cercetare, de la cea de frontieră, specifică, strategică, aplicată, inclusiv la cea care poate fi exploatată comercial.

Carta reunește principii fundamentale și întărește angajamentul de a sprijini excelența în cercetare, în sensul promovării celor mai bune echipe și proiecte de cercetare.

Etica și integritatea cercetării prevăzute de Cartă

Cercetătorii trebuie să respecte norme etice stricte, să își desfășoare activitatea în condiții de onestitate, obiectivitate, imparțialitate și independență, comunicare deschisă, cu aplicarea

obligației de diligență, dând dovadă de corectitudine și responsabilitate. Acestea reprezintă bazele unei cercetări demne de încredere, responsabile și fără ingerințe externe și conflicte de interese.

În vederea promovării unei bune practici în domeniul cercetării, a unei culturi a integrității cercetării, toate părțile interesate și implicate trebuie să aibă în vedere: integritatea cercetării în mediile de cercetare, procese și politici care înglobează integritatea cercetării, politici în materie de date, publicare, diseminare, revizuire, evaluare, editare.

Politicile echitabile în materie de recrutare și selecție a cercetătorilor sunt esențiale pentru realizarea unei piețe deschise a muncii pentru cercetători, contribuind la dezvoltarea Spațiului European de Cercetare.

În concluzie, Carta Europeană a cercetătorilor înglobează mai mulți factori participanți și decidenți: cercetători din toate sectoarele (mediul academic, organizații publice și private cu activități în domeniul cercetării), angajatori ai cercetătorilor din domeniul public sau privat, finanțatori ai cercetării și cercetătorilor din sectorul public sau/și privat, factori de decizie responsabili de politicile relevante pentru Cartă.

A. Codul European de Conduită

Codul European de conduită este elaborat și revizuit de ALLEA - Alianța Academiiilor Europene și reflectă cele mai recente opinii ale comunității științifice referitoare la bunele practici.

Ultima revizuire a acestuia fost realizată în iunie 2023 și stabilește standarde și principii etice ce trebuie respectate în activitatea de cercetare. Codul urmărește asigurarea calității, credibilității și responsabilității cercetării, în scopul promovării excelenței și încrederii în comunitatea științifică. El se constituie ca un îndrumător pentru cercetători, dând asigurări că activitatea lor se realizează cu integritate, responsabilitate și respect.

În Codul European de conduită se regăsesc principii de referință, precum:

1. Onestitate și integritate- cercetătorii trebuie să manifeste sinceritate și transparență cu privire la aspectele cercetării lor, inclusiv în colectarea, analiza și raportarea datelor;
2. Obiectivitate și imparțialitate- cercetarea trebuie să fie realizată într-un mod cât mai obiectiv, evitând astfel conflictele de interese și influențele externe;
3. Responsabilitate și transparență- în activitatea lor, cercetătorii trebuie să acționeze cu responsabilitate, să exprime transparență în privința metodelor, rezultatelor și eventualelor limitări ale propriilor studii;
4. Respect pentru alte persoane- este obligatoriu ca cercetătorii să respecte confidențialitatea, drepturile de proprietate intelectuală și să evite hărțuirea sau discriminarea;
5. Calitate și fiabilitate- cercetarea trebuie să se realizeze cu atenție și precizie, în vederea asigurării calității și fiabilității datelor și a rezultatelor;
6. Responsabilitate socială- cercetarea trebuie realizată în scopul de a contribui la binele public și să abordeze problemele societale.

În acord cu aceste principii și reglementări, Codul European de conduită rămâne fidel scopurilor sale și prezintă relevanță în toate disciplinele și domeniile de cercetare. Ultima revizuire a Codului, din anul 2023, s-a dorit a fi o conștientizare sporită a importanței culturii de cercetare, a facilitării integrității cercetătorilor și implementării bunelor practici de cercetare, impunând o responsabilitate mărită tuturor părților interesate.

CAPITOLUL IV

NORME DE ETICĂ ȘI CONDUITĂ ÎN ACTIVITATEA DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

Art. 6.

I.I.T.L. aderă necondiționat la principiile respectării depline a proprietății intelectuale și ale asigurării integrității morale a cercetării științifice și face din promovarea lor un element central al activității proprii și al politicii sale de dezvoltare instituțională.

Buna conduită în cadrul I.I.T.L. se asigură în conformitate cu reglementările naționale și internaționale în domeniu, cu legislația Uniunii Europene și cu regulile de etică ale programelor de cercetare științifică.

Respectarea proprietății intelectuale și a drepturilor de autor este o obligație profesională a tuturor membrilor comunității de cercetare. Încălcarea dovedită a acestei obligații este o culpă gravă și ea va fi sancționată potrivit gravității faptei.

Art. 7. Codul de Etică din I.I.T.L. reglementează buna conduită în activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare.

A. Buna conduită în cercetarea științifică se referă la:

- respectarea legii,
- garantarea libertății în știință, în cercetarea științifică,
- respectarea principiilor bune practice științifice,
- asumarea responsabilităților.

B. Buna conduită în cadrul I.I.T.L. trebuie să se desfășoare în conformitate cu ocrotirea și refacerea mediului natural și a echilibrului ecologic, asigurându-se protecția acestora față de agresiunile produse de știință și tehnologie.

În prezent, norme privind buna-conduită în activitatea de cercetare sunt prevăzute în Legea nr. 183/2024 privind statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare.

Art. 8. Normele de conduită în activitatea de cercetare din Institut privesc:

- a. Activitatea științifică din Institut;
- b. Activitatea de comunicare, publicare, diseminare și popularizare științifică a rezultatelor cercetărilor întreprinse în Institut;
- c. Activitatea desfășurată în I.I.T.L. de evaluare și monitorizare instituțională a cercetării, a proiectelor de cercetare obținute;
- d. Activitatea în funcțiile de conducere din I.I.T.L.;
- e. Activitatea membrilor Comisiei de Etică.

Art. 9. În ceea ce privește funcțiile de conducere din institut, constituie abateri disciplinare:

a. Obstrucționarea activității Comisiei de Etică, a unei comisii de analiză sau a oricărei comisii de verificare, în cursul unei analize.

b. Nerespectarea prevederilor și a procedurilor legale privind normele de bună conduită în activitatea de cercetare prevăzute în noua Lege nr. 183/2024, în Codul de Etică al Institutului, în Regulamentul de organizare și funcționare (ROF) a Institutului, inclusiv nepunerea în aplicare a sancțiunilor stabilite de Comisia de Etică.

c. Abuzul de autoritate pentru a obține salarizare sau beneficii materiale din proiectele conduse ori coordonate de persoane din subordine; pentru a obține calitatea de autor sau coautor al

publicațiilor persoanelor din subordine; impunerea în mod nejustificat a propriilor teorii, concepte sau rezultate asupra persoanelor din subordine.

Art. 10. Constituie abateri de la normele de bună conduită în activitatea de evaluare și monitorizare instituțională a cercetării și a cercetătorilor în vederea acordării de grade, titluri, premii, funcții, distincții, sporuri, atestate sau certificate în activitatea de cercetare din institut:

- a) Nedezvăluirea situațiilor de conflicte de interese în realizarea sau participarea la evaluări;
- b) Nerespectarea confidențialității în evaluare;
- c) Discriminarea în cadrul evaluărilor, pe criterii de vârstă, etnie, sex, origine socială, orientare politică sau religioasă, orientare sexuală sau alte tipuri de discriminare, cu excepția măsurilor afirmative prevăzute de lege.

Art. 11. Nu constituie abateri de la buna conduită în activitatea de cercetare, fiind factori specifici cercetării:

- a. datele contradictorii;
- b. diferențele de concepție experimentală sau de practică;
- c. diferențele de interpretare a datelor;
- d. diferențele de opinie.

CAPITOLUL V

MONITORIZAREA ȘI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ ETICĂ

Monitorizarea aplicării normelor de conduită etică și profesională la nivelul Institutului se realizează de către Comisia de Etică, constituită prin decizie a conducătorului instituției și formată din persoane cu o atitudine profesională foarte bună și o probitate morală neîndoielnică și care fac parte din compartimentele de specialitate ale I.I.T.L.

Art. 12. Comisia de Etică are următoarele atribuții:

- Acordă consultanță și asistență personalului din institut cu privire la respectarea normelor din institut;
- Monitorizează aplicarea prevederilor prezentului cod etic;
- Identifică motivele care determină încălcarea normelor de conduită profesională;
- Identifică modalitatea de prevenire a încălcărilor normelor de conduită profesională;
- Adoptă și/sau propune măsuri pentru reducerea și eliminarea cauzelor generatoare de încălcare a prevederilor legale;
- Propune modificarea, completarea și actualizarea prezentului cod etic, ori de câte ori se dovedește a fi necesar;
- Cercetează la sesizare sau din oficiu, încălcarea de către angajați a prevederilor prezentului cod etic și face propuneri privind aplicarea sancțiunilor disciplinare, în condițiile legii;
- Prezintă conducerii Institutului raportul final asupra sesizărilor și îl aduce la cunoștință părților implicate.

CAPITOLUL VI.

SANCTIUNI. MODUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR

Art. 13. Încălcarea dispozițiilor prezentului Cod etic de conduită atrage răspunderea disciplinară a angajaților institutului, în condițiile legii.

Organul însărcinat cu supravegherea aplicării dispozițiilor prezentului cod este Comisia de Etică a I.I.T.L.

Nu pot fi membri ai comisiei de etică persoanele care ocupă funcțiile de director sau secretar științific.

Structura și componența Comisiei de Etică este propusă de Consiliul Științific al I.I.T.L. Membrii comisiei sunt persoane cu prestigiu profesional și autoritate morală.

Comisia poate fi sesizată în scris, de orice persoană care a constatat încălcarea normelor de etică. Sesizarea trebuie să conțină în mod clar fapta care constituie abatere de la Codul etic, numele persoanei învinuite și al persoanei care formulează sesizarea.

Sesizările se înregistrează la registratura/secretariatul institutului și se transmit în cel mai scurt timp Președintelui Comisiei. Acestea se soluționează în termen de 30 de zile calendaristice de la înregistrare.

Comisia se întrunește ori de câte ori este necesar, la convocarea Președintelui acesteia, pentru a analiza sesizările primite sau pentru a analiza modificarea prezentului Cod Etic.

După sesizare, comisia citează pentru audiere persoana sau reprezentantul entității care a formulat sesizarea și persoana învinuită.

Comisia poate decide să citeze pentru audiere, la cererea părților sau din oficiu, orice persoană ce deține informații necesare soluționării cauzei. Identitatea persoanelor va fi păstrată confidențială, la cererea acestora.

Audierile au loc în ședință secretă, iar membrii comisiei sunt obligați să păstreze secretul audierilor și deliberărilor până la redactarea raportului final.

În urma cercetărilor efectuate, comisia elaborează un raport.

Atunci când cele sesizate se confirmă în tot sau în parte, raportul se înaintează directorului I.I.T.L., cu propuneri privind măsurile ce se impun.

Atunci când cele semnalate nu se confirmă, raportul se păstrează la Comisie. O copie a acestui raport se poate înmâna celui învinuit, la cererea acestuia.

În toate situațiile, persoana care a formulat sesizarea va fi înștiințată de rezultatul cercetărilor, prin comunicarea unei copii a raportului.

În situația în care Comisia de Etică consideră că s-au săvârșit abateri disciplinare, sesizează conducerea institutului în vederea îndeplinirii condițiilor legale prevăzute de legislația muncii și aplicării sancțiunilor impuse.

Conform art. 164 din Legea 199/2023, hotărârile Comisiei de Etică sunt avizate de consilierul juridic al instituției.

Conform Legii 199/2023, art. 175 din legea mai sus menționată, arată că tipurile de sancțiuni disciplinare care se pot aplica personalului didactic și de cercetare sunt:

- avertismentul scris;
- diminuarea cu până la 20% a salariului de bază pe o durată de cel mult doi ani;

- suspendarea, dar nu mai mult de 5 ani, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții de conducere sau exercitare a calității de membru în comisii de doctorat, masterat, licență;

- destituirea din funcția de conducere;

- desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

În termen de 30 zile de la comunicarea deciziilor comisiei de etică, hotărârea de admitere sau de respingere a comisiei de etică poate fi contestată la CNATDCU, CNEMU sau Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării, după caz. (Legea 199/2023, art. 172 lit. f)

CAPITOLUL VII.

DISPOZIȚII FINALE

Art. 14. Prezentul cod va fi îmbunătățit și adaptat periodic în funcție de legislația în vigoare și de nevoile institutului

Codul de Etică va fi adus la cunoștința tuturor angajaților din cadrul instituției.

Conducerea I.I.T.L. va lua toate măsurile necesare pentru a se asigura că personalul din subordine cunoaște și respectă prevederile acestui cod.

Răspunderea, atunci când este cazul, va fi stabilită în raport cu prevederile legislației în vigoare.

Orice modificare adusă prezentului cod etic, după aprobarea formei modificate/revizuite a acestuia și adoptarea lui, va fi adusă la cunoștința tuturor salariaților din institut prin grija Comisiei de Etică.

Prezentul Cod de Etică intră în vigoare la data aprobării lui de către Directorul I.I.T.L., ca urmare a validării lui.

DIRECTOR,

Laura Eveline BĂDESCU